

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 197. — ŠTEV. 197.

NEW YORK, MONDAY, AUGUST 23, 1926. — PONDELJEK, 23. AVGUSTA 1926.

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV

VERSKI SPOR V MEHIKI

Calles in škofje so se posvetovali glede konflikta. Njegova ponudba je bila zavržena. — Calles je rekel, da se služba božja lahko vrši pod pogojem, da je mehiška republika lastnica cerkva. — Škofje niso hoteli privoliti v to.

MEXICO City, Mehika, 22. avgusta. — Prva konferenca med cerkvijo in državo glede konflikta med obema se je zavrhila včeraj v Chapultepec palači, ko je razpravljala predsednik Calles glede postav, katerim nasprotujejo katoliki, z nadškofom Ruizom iz Michoacana, škofom Diazom, tajnikom episkopata ter Edvardom Mestro, odličnim katoliškim odvetnikom.

Cerprav ni prvi sestanek nasprotujočih si sil odpravil mrtvila, ki se je pojavilo v tem vprašanju, je bilo vendar sklenjeno, da se bo vršila v ponedeljek nadaljna konferenca.

Medtem pa so bili poklicani vsi škofje in nadškofje na konferenco, ki se bo vršila danes tukaj, da dajo izraza nazorom cerkve glede klavzule v ustavi, ki daje vse lastništvo cerkvene lastnine državi. Glede te klavzule se niso mogli dogovoriti oni, ki so se udeležili včerajšnje konference.

Predsednik Calles je zavzel stališče, da lahko ostanejo cerkve odprte, dočim bi skušali katoliki amendirati postavu potom postavnih sredstev. Rekel je, da je država kot lastnica cerkvene lastnine, pripravljena dovoliti duhovnikom izvrševanje službe božje kot poprej.

Prelati niso hoteli sprejeti te ponudbe ter so izjavili, da noče cerkev priznati vladnega lastništva cerkva, a ugotovili ob istem času, da se bodo poslužili vseh postavnih sredstev, da amendirajo tozadevne določbe ustave.

Predsednik Calles in prelati so se sestali kot prijatelji. Obe strani si prizadevata uravnati težkoče. Vladni uradniki so prepričani, da bo mrtvilo kmalu odpravljeno. Pravijo, da morajo cerkveni voditelji obnoviti službo božjo v cerkvah, če nočejo nasprotovati vladi na vseh točkah. Episkopat bo izdal danes formalno izjavo v tem pogledu.

Mehiško glavno mesto je bilo včeraj zvečer bolj optimistično kot kdaj poprej iz zbruhla spora med katoliško cerkvijo in državo.

MEXICO CITY, Mehika, 22. avgusta. — Medtem ko so včeraj zasledovali Mehikanci novice o konferenci med Callesom in zastopniki cerkve, je postajalo optimistično razpoloženje bolj izrazito.

Splošno prevladuje mnenje, da bodo našli pot iz zagate in da se bodo vrnila normalne razmere tako v trgovini kot v verskem življenju.

Nadškof Mora y del Rio, načelnik katoliške cerkve v Mehiki, je imel pogovor s poročevalcem newyorškega Times ter rekel, da značijo poročila, katera je dobil z vseh strani, boljše razpoloženje v mehiškem glavnem mestu, v glavnem radi spravljenega značaja poslanic med cerkvijo in vlado.

Tudi v trgovskih krogih je opaziti vsepovsod upanje na mir. Trgovina je bila namreč močno prizadeta vsled sijajno organiziranega bojkota, katerega so izvedli katoliki v protest proti verskim postavam in kazenskim regulacijam.

Igralec Valentino na pragu smrti.

Zdravniki so postali zelo vznemirjeni, ko se je pridružil unetje prsne mrene. — Temperatura je poskočila po skrajno nemirni noči.

Rudolf Valentino, znani kinematografski igralec, ki se je bil podvrget v Poliklinični bolnici dvojni operaciji radi unetja slepiča ter ulčesa v želodec, je postal nenkrat slabši. Zdravniki so ugotovili, da se mu je unela prsna mrena na levi strani. Po posvetovanju zdravnikov, ki je trajalo več kot dve uri, je bil izdan buletin, v katerem se je glasilo:

— Mr. Valentinu se je razvilo unetje prsne mrene na levi strani. Imel je skrajno nemiren dan. Temperatura 103.2, pulz 120, dihanje 26.

Stanje Valentina je postalo tako slabo, da so odredili zdravniki vse potrebno za prelitje krvi, vendar pa se niso te operacije dosejale še poslužili.

Komplikacije v zdravstvenem stanju bolnika so presenetile njegove prijatelje, ki so domnevali v petek, da je njegovo stanje v splošnem dosti obetajoče. Tekom včerajšnjega jutra pa se je bolnik pritožil, da se počuti skrajno slabo. Zdravniki niso postali vznemirjeni, ko so ga preiskali in ko so izdali ob eni popoldne buletin, se je glasilo:

— Opaziti je lahko razširjenje infekcije v spodnjem delu života, ki povzroča precej bolečin.

Poincare odredil splošne omejitve.

Poincare je odredil obširne omejitve glede prehrane francoskega naroda. — Kabinet je sprejel odredbe, kojih namen je omejiti v sedanjih krizi uvoze.

PARIZ, Francija, 22. avgusta. Dragi in obsejni obedi in banketi, vsled katerih so bili restavrantni glavni mesta slavni tekom stoletij, so vladno prepovedani.

Po daljšem kabinetnem sestanku je bil izdan komuniké, ki je ugotovil, da zavijajo gostje v finih restavracijah preveč hrane in da se bo serviralu zaprejo dve mesni jedi na obed.

Komuniké dostavlja, da je ta odredba neobhodno potrebna, da se napravi konec pretiranemu zavijanju, posebno v razkošnih prostorih katere posejajo tuji.

Kadar zavije Amerikane svojo juho, ribo, meso in dezert, ima ponavadi več kot dovolj. Kadar pa obstaja obed v razkošnih prostorih, iz deset različnih stvari, je izgovorenja glavnega natakara razvidno, da ima opravka s Francozom.

Nadaljna odredba vlade se tiče ustanovitve dobrih ljudskih restavracij za oni del prebivalstva, ki je prav posebno prizadet od visokih življenjskih stroškov in kateremu skuša vlada pomagati.

Trgovci, ki prodajajo neluksurijske predmete, bodo morali v bodoče nabiti na vrata svojih naprav seznam s cenami in ta seznam bo podvržen dnevni inšpekciji vladnih uradnikov.

Nadalje bo imenovana vladna komisija, ki bo študirala trge ter določila, kaj je primerna in povprečna cena življenjskih potrebščin.

Posebno pozornost bodo posvečali cenam na glavnih tržnicah in v klavnicah.

PARIZ, Francija, 22. avgusta. Francoski narod je bil oficijelno informiran, da je končno napočila "doba kesanja", katero so že dolgo oznanjevali kot neizogiben pogoj za finančno stabilizacijo.

Odredba, ki bo najbolj opozarjala ljudi na to stanje se tiče kruha.

Pričakuje se, da ne bodo nove regulacije dosti učinkovale na delavni razred prebivalstva, ki živi črni kruh, temveč le na fine restavrance ter domove bogatnikov, ki so vajeni od nekdanjega finega, belega kruha.

Kabinet se je obrnil na domoljubje naroda, da mu pomaga v tej kampanji.

Beg kaznjencev.

EASTVIEW, N. Y., 22. avgusta. — Arthurja Penzo iz Yonkersa, enega treh zločincev, ki so pobegnili iz Westchester okrajne jetnišnice v ponedeljek ponoči, iščejo v Brooklynu vsled obvestila, katero so dobile oblasti, da so videli Penzo v bližini hiše nekega sorodnika v Brooklynu.

Penzo, je edini treh, ki je še na prostem.

Enega so ujeli v Tarrytownu, drugega pa v Grassy Sprain blizu Yonkersa.

Grški diktator aretiran.

ATENE, Grška, 22. avgusta. — Bojna ladja "Leon" je zajela križarke, "Pergamos", na kateri se je nahajal grški diktator Pangalos. Posadka je Pangalos aretirala.

Grški načelnik zaenkrat general Kondylis, bivši vojni minister, rojaka.

Ruske pšenice je dosti, toda ni na prodaj.

Uredniški članek v Izvestijih razkriva dejstvo, da predstavljajo avgustovski nakupi le polovico programa. — Odpor proti prodaji o groza sovjetske metode, a ne vlade v Moskvi.

MOSKVA, Rusija, 22. avgusta. "Pritisk kmetov", o katerem domnevajo številni opazovalci ruskih zadev, da je odločilni faktor pri stvarjenju usod dežele, se izvaja sedaj na povsem odločen način. Uvodni članek v Izvestijih je opozoril na veliko nevarnost za sovjetske načrte ter prikri svoj vzemirjenje le z zmernim tonom.

Uredniški članek razkriva, da je bil državni program za nakup žita v prvih desetih dneh meseca avgusta izpolnjen le za 16 odstotkov, mesto tri in tridesetih. To pomenja manj kot polovico.

V isti dobi preteklega leta je bil program izpolnjen do 23 odstotkov, kajti takrat so že nakupili sedem milijonov bušljev na pram 4,500,000 v tekočem letu. To mogoče ne zveni posebno usodopolno, če se pomisli, da je vrgla nepripravljenost kmetov, da prodajo svoje žito, v preteklem letu iz tira ves narodni finančni biznes in ves industrijski načrt ter proizvedla daljšo ekonomsko krizo, ni treba posebnega proroka, da iznajde, da je letos položaj še slabši, ker je dosegla letošnja prodaja le petdeset odstotkov lanske.

Kmetje niso hoteli v preteklem letu prodajati žita, ker niso mogli kupiti s skupičkom množine izdelanega blaga.

Žitne cene so v splošnem znižane, nekoliko višje kot pred vojno. Izdelano blago pa je trikrat do štirikrat dražje. Kmetje raje ohranjajo žito za družino, domačo živino, kokoši itd. ter se zadovolje z blagom, katero lahko izdelajo sami in vsled tega je opaziti vedno naraščajočo tendenco, da se oživi tkanje, prejo, izdelovanje čevljev in orodja.

V preteklem letu so pojasnile oblasti odpor kmetov proti prodaji žita z dejstvom, da je bilo par slabih letin in da obetujejo kmetje potrebo, da nagromadijo svoje zaloge žita. V tekočem letu pa je letina prav tako odobra ali boljša kot pa je bila v preteklem letu.

Estrada prost proti jamščini.

SAN DIEGO, Cal., 22. avgusta. Generaly Enrique Estrada, katerega so zadnje nedeljo aretirali agenti justičnega departamenta, obenem s 150 vstaši na poti v Mehiko, da vprizore oboroženo vstajo, je bil oproščen včeraj proti jamščini \$20,000. Jamščino je stavila neka profesionalna korporacija v Los Angeles.

Uvodno zaslusanje Estrade je bilo določeno na dan 6. septembra. Dolže ga, da je kršil nevtralne postavne Združenih držav. Člani njegovega štaba so še vedno v ječi.

Krupp ne bo izdeloval orožja.

LOS ANGELES, Cal., 22. avg. Sem je dospel baron F. von Krupp, sedanjí predsednik znanih Kruppovih tovarn v Nemčiji. Časnikarskim poročevalcem je rekel, da bodo Kruppove tovarne začele izdelovati aeroplane in da ne bodo nikdar več izdelovale orožja.

Anglija v skrbeh zastran premoga.

Anglija razočarana radi premogarske stavke. — Voditelji stavke so odpotovali v posamezne okraje, da poostrijo odpor proti lastnikom premogovnikov.

LONDON, Anglija, 22. avgusta. Zopet so bila razočarana upanja na mir v angleški premogovni vojni.

Polom zadnje konference med zastopniki lastnikov in zastopniki stavkujočih premogarjev, je uničil vsa upanja ter spravi največje optimiste v nadaljni napad mrkosti.

Danes so lastniki premogovnikov prav tako odločno proti zahtevam premogarjev kot so bili nekoč. Voditelji premogarjev so odpotovali v premogovna polja, da iznova ojačijo odpor stavkarjev.

Danes se je središče zanimanja premoknilo iz Londona v premogovna polja.

Tajnik Cook in drugi voditelji so sklenili govoriti naravnost s premogarji ter skušajo sedaj ne le okrepiti slednje v odporu proti lastnikom, temveč obenem tudi okrepiti svoje lastno vodstvo, ki je bilo v zadnjem času že omajano.

Cook, ki je odpotoval včeraj v Nottinghamshire in Derbyshire, kjer je pričela njega in druge voditelje vznemirjati naraščajoča tendenca med premogarji, da se vrnejo na delo.

Medtem pa se vračajo premogarji na delo. To se godi prav posebno v okraju, kjer namerava govoriti Cook.

Vlada stoji še vedno na strani. Drži se svojega sklepa, da se ne bo vmešavala, razven če bo naprošena storiti to od ene obeh strank v sporu.

Kar se tiče Baldwinja, bo najbrž odšel na počitnice. Ljudje, ki so v najožjem stiku z njim, so se pričeli vznemirjati radi učenka, katerega so napravile nanj javne zadeve, ter so ga pregovorili, da bo odšel v Aix-les-Bains v Francijo, priljubljeno kopališče, kjer se mudi skoro vsako leto.

Vsled tega je zelo vrjetno, da bo odšel, razven če bi dobil mgljaje, da je pričakovati resnega preobrata v premogovni vojni, vsled katerega bi bilo njegovo potovanje neprimerno.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA". NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

STALIŠČE NEMŠKE VLADE NAPRAM ZAVEZNIKOM

Nemška vlada je izjavila, da se ni nikdar pogajala z Belgijo glede ozemelj Eupen in Malmedy. Takoj nato pa se je zarekla. — Briandova vlada je baje vedela za to pogajanja in jim ni nasprotovala.

BERLIN, Nemčija, 22. avgusta. — Nemčija trdi odločno, da ni stopila njena vlada nikdar v pogajanja z belgijsko vlado glede povratka sektorjev Eupen in Malmedy, a v istem ugotovilo, katero je izdal Wolffov urad, se glasi, da je vmešavanje Francije prekinilo tozadevno pogajanja.

Nadalje priznavajo, da je vmešavanje ministrskega predsednika Poincareja zaključilo možnost dogovora z Belgijo, s katerim je upala Nemčija izvajati moralno zmago nad versaillo mirovno pogodbo.

Komunikej, ki je bil izdan včeraj zvečer, pravi, da so altruistični motivi napotili nemško vlado, da se je pričela zanimati za zopetno pridobitev tega pasu zemlje, katerega je dala versaillo mirovna pogodba Belgiji in ki vsebuje kakih sto kvadratnih milj.

Soglasno z nemškim ugotovilo, je pričela Belgija s pogajanjem. Nemčija je bila baje pripravljena pogajati se, da pomaga oni deželi stabilizirati njeno denarno vrednost.

Treba je poudarjati, da niso zavzela pogajanja oblike oficijelnih konverzacij med obema vladama, — pravi komunikej. — Povsem naravno je vedela nemška vlada za te pogovore. — Povsem naravno je bila tudi globoko interesirana.

Poskus, da dobi nazaj to ozemlje, je bil v polnem soglasju z duhom Locarna, — kajti poprava tega zla je le nadaljni korak proti trajnemu miru.

Vzroki pogajanj so bili prikriti. Če bi prišli na dan načrti, še predno bi bil sklenjen dogovor med Nemčijo in Belgijo, bi povzročilo to nadaljno neprijetno dobo špekulacije, kajti vlada je praktično obvezana odkupiti 150,000,000 papirnatih mark za vrednost zlate marke.

Domnevali so, da bi bilo mogoče dobiti privoljenje Francije, če bi bilo mogoče pojasniti načrt, potem ko bi zaključili vladi svoja pogajanja.

V diplomatičnih krogih se je glasilo, da je vedela Briandova vlada za ta pogajanja in da ni ugovarjala. Kakorhitro pa je prišel na krmilo Poincare, je pričel sabotirati načrt, prvič potom ugovoritve, da bi morale biti o takih pogajanjih obveščene vse vlade, ki so podpisale versaillo mirovno pogodbo in da bi morale dati svoje privoljenje, predno bi se uravnalo tako važno vprašanje povratka ozemlja, in da bi morala vedeti o zadevi tudi Liga narodov.

Dočim trdijo tukaj, da ne mislijo nadaljevati pogajanj, hranijo vendar prebivalci Eupena in Malmedyja svoje stare papirnat tisočake, ki so izgubili po vojni vsako vrednost.

Seznam.

To je seznam, ki pokaže, koliko ameriškega ali kanadskega denarja nam je treba poslati, da poskrbimo v stari domovini izplačilo označenega zneska, bodisi v dinarjih ali lirah. Podatki so veljavni do preklica, ki se po potrebi objavi na tem mestu.

Ne dvomimo, da vam bo ta ponudba uga jala, posebno še, ako boste vpošlevali svojo kirst in našo zanesljivo ter točno postrežbo.

Dinarji			Lire		
Din.	500	\$ 9.45	Lir 100	\$ 3.95	
Din.	1,000	\$ 18.90	Lir 200	\$ 7.90	
Din.	2,500	\$ 46.25	Lir 300	\$ 11.10	
Din.	5,000	\$ 92.00	Lir 500	\$ 18.00	
Din.	10,000	\$ 183.00	Lir 1000	\$ 35.00	

Za pošiljave, ki presegajo Desettisoč Dinarjev ali pa Dvatisoč Lir dovoljujemo poseben zneaku primeren popust.

Nakazila po brzojavnem planu izvršujemo v najkrajšem času ter računamo za stroške št.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street Phone: CORTLANDT 4687 New York, N. Y.

je edino slovensko podjetje v New Yorku, ki ima vplačan predpisani kapital za izvrševanje poslov državne banke, ter se v soglasju s postavo zamora imenovati banka.

Promet v letu 1925 je znašal \$3,992,672.47, v. b. c. d. n. — tritmilijona, dovetstotisočstošestdeset in 47 centov.

Posebni podatki.

Priljubljen za tplačila ameriških dolarjev v Jugoslaviji in Italiji znaša kakor sledi: za \$25, ali manj meseč 75 centov; od \$25, naprej do \$300, po 3 cente od vsakega dolarja. Za večje svote po posebnem dogovoru.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

"GENTLEMANSKI" NAROD

Francozi se že od pamtiveka smatrajo za narod kavalirjev, za narod gentlemanov.

Francosko kavalirstvo je prišlo v pregovor, francoski jezik je bil jezik visoko naobraženih dam, diplomatov in drugih odličnikov.

Francozi se niso radi bratili z drugimi narodi, dokler jih ni v to prisilila nujna potreba, oziroma njihova lastna korist.

V svetovni vojni so pa imeli precejšnjo tovarišijo. Kakih petnajst narodov so zbornili na svojo stran.

Tudi Združene države so prosili za pomoč, in Združene države so se odzvale pozivu.

Združene države so dale brez oklevanja kri in življenje šestdesetih tisočev Amerikancev, dale so hrane, da sta se francoska vojska in francoski narod poldrugo leto preživljala, dale so obleke, da francoski vojaki niso zmrzovali in dale so toliko vojnega materiala, da je mogoč na Nemčija padla na kolena, dvignila roki ter prosila milosti.

Ob sklenitvi miru je dobila Francija vse, kar je hotela. Dobila je dosti več kot so kdaj sanjali njeni najbolj zagrizeni petelin.

Združene države niso dobile ničesar in se tudi niso za nič potezale.

Nekaj pa hočejo dobiti nazaj, namreč denar, ki so ga posodile Franciji v gotovini.

Kakor hitro je bila stavljen ta samoobsebi umevna zahteva, je nastal v Franciji tak krik in vrišč kot jo je takrat potresal, ko se je bližal Nemec Parizu.

Francozi so začeli očitati Amerikancem, da so prižeteli, materijalisti, skopuhi, lovci za dolarjem, premetni kramarji, da so vse, edino gentlemani ne.

Ti očitki se vsak dan ponavljajo.

Ker že baš govorimo o gentlemanstvu, še par besed.

Ko leta 1920 ni mogla sestrada Nemčija zadostiti svojim obveznostim napram Franciji, je Francija organizirala mogočno armado ter zasedla Ruhr in Porenje.

Nekaj naj si Francija zapomni.

Dasiravno odreja Francija Amerikancem gentlemanstvo, naj si nekaj zapomni, naj si nekaj trdno vtisne v spomin:

Amerikanci so še vedno taki gentlemani, da jim niti na misel ne pride, da bi šli v Francijo z orožjem terjat svoj dolg.

Novice iz Slovenije.

Žrtve alkohola.

Na Količevem je v neki gostilni zbirališče originalnih alkoholikov obojega spoda. Pijejo vse, kakor pravijo, samo da teče in da gre v glavo. Ob sobotah in nedeljah mešajo tudi vino in žganje. V nedeljo 18. julija so bili zopet zbrani, med njimi tudi došleci Stefan Zalokar, ki je bil izrečen čestilec alkohola. Trije gostje so sklenili, da mu kupijo tri litre vina, ako ga izpije v četrt ure, in sicer v globokih pozirkih iz vrčka. Stefan Zalokar je ponudbo z veseljem sprejel, in pridno "člaskal". Ko je izpraznil že dva litra, so se mu val čutili, da ni bil še popolnoma pijan. Zato so mu k tretjemu litru primekali še žganje, inje kipi. Zalokar je tudi zadnji liter eksal. Ko je prvi žrtvi, je padel v nezavest in takoj izdihnil. Pred par leti se je zgodil tamkaj približno enak dogodek.

Jubilej dela.

20-letnico svojega službovanja pri mesarski tvrdki A. Marčan je praznoval mesarski pomočnik Jakob Gregorin. Odkar je postal pomočnik, dela pri tvrdki v njeno popolno zadovoljstvo. Ves čas svojega službovanja je bil ljubitelj zvest, vreden in znan kot izredno sposoben mesarski pomočnik. To je splešno znano, zlasti pa mu priznava te dobre lastnosti tudi njegov gospodar. To je pač redki jubilej, ki daje najlepše spričevalo tako Gregorinu kakor tudi tvrdki Marčan.

Obesil se je.

Ivan Skvarča. Imel je veliko družino in takoj izdihnil. Pred par leti se je zgodil tamkaj približno enak dogodek.

Jugoslavija irredenta.

Pred poroto v Gorici

se je zopet vršila razprava proti A. Lušickemu iz Borovnice. Obtožbenec je imel v Avstrijah v najemu od Avgustine Gabrijelič trgovalno in kretno. Nastali so bili med njimi prepri. Lušicki je 30. avgusta 1924 povabil v svojo sobo gospo Gabrijeličevu in hčer Gabrijelo, poročeno Gorjup, da bi se pogovorili in poravnali glede najemnine. Pri razgovoru, ki je bil najbrže buren, je Lušicki ustrelil gospo Gorjupovo, gospej Gabrijeličevi prestrelil lice in ranil tudi svojo ženo. Potem je ranil težko samega sebe. Lušicki je pripovedoval o preprih med obema družinama, kako so mu hoteli vsiliti najemnino in kako so mu nagajali. Oblast je zaprla gostilno in Gabrijeličeva še danes ne ve pravzaprav zakaj. Lušicki, ki je v zaporu že od 30. avgusta 1924, je bil prvotno član slovenskega izobraževalnega društva, pozneje pa je pristopil k fašistom.

Razprava se je vlekla na dolgo in široko. Lušicki je oproščen obtožbe, obsojen je samo na globlo radi nedovoljene nošnje orožja. Razsodba pravi, da je izvršil svoje dejanje v popolni duševni zmedenosti.

Lušickega, ki je jugoslovanski državljani, odvedejo v kratkem do meje.

Mednarodni sejem na Reki

je otvorjen. Otvoritev je izvršil minister za narodno gospodarstvo Belozoz. Na razstavi so udeležene najraznovrstnejše italijanske tvrdke z blagom, namenjenim za izvoz na vzhod. Jugoslovanska izlozba obsega lesne izdelke, umetno pohištvo in v narodnem slogu, kovinske izdelke, igrače, gosli itd. V ruski izlozbi je mnogo kožuvin, lesa, žita, kovin, tobaka, sirovin itd. Jugoslovanske tvrdke na izlozbi so večinoma iz Zagreba, iz Slovenije ni nobene. Zelo obširno so zastopana razna podjetja iz Gorice in Furlanije, med njimi Bavčarjevo kotlarstvo v Lokavcu, slovensko čebelarstvo društvo v Gorici, šola za čipkanje v Gorici, čevljarstva zadruga v Mirnu, Černičovo sedlarstvo v Gorici. Italijanski tvrdki iz Julijske Krajine je polno.

Pričakuje se, obilen poset zlasti iz Jugoslavije in Madžarske, pa tudi iz Čehoslovaške in Poljske. Na Reki upajo, da bo letošnji mednarodni sejem, združen s lesnim kongresom, znatno pripomogel k prometu in kupitvi z zaledjem; predvsem pa imajo Rečani in še več drugi Italijani pred očmi pričetek velikega trgovanja z Balkanom, na katero čakajo že silno težko.

"Borba za žito"

pozdravlja "Istrska Rijeka" s toplimi besedami. Prav je, da jo je napovedal in da jo vodi sam prvi minister. Tudi nagrade dobijo oni seljaki, ki bodo mogli izkazati, da so sami največ zemlje naselili. V račun obdelane zemlje pa bi se morala vzeti tudi muka onega seljaka, ki na svojem kmetnem posestvu ne more porabljati ne strojev in ne drugega gospodarskega orodja, marveč mora obdelati v znoju obraza svojo suho in trdo zemljo z motiko in strpačo. Istrski metje delajo tako že od davnega časa. V Istri so kralji, kjer naš seljak v vrečah nanosi zemljo, jo posipa med kamenje, gnoji in zaseje. Istrski poljedelci ni iskal nikdar ne pohvale in ne odlikovanja, prosil je le oblast, da ga podpira v njegovem mučnem delu. Letos bo slabo. Poplave so napravile ogromno škodo. Kmeti čakajo davki in druga plačila. Kako bo jeseni, ako ne bo semena?

Istrsko poljedelstvo je ob vsej marljivosti kmeta tako, da je potrebno denarne podpore za nabavo orodja in semena ter obzira pri odštevanju davkov. Potem bi se borba za žito krepko nadaljevala.

Sramota.

Tržaške "Novice" priobčujejo tri prizore naše slovenske sramote. Pa takih prizorov je mnogo? Na trgu v Trstu in tudi še kje

drugod, se silijo slovenska dekleta z italijansčino. Ali s kakšno? Kakor je pač znano, par italijanskih par slovenskih besed. Prodajalka je Slovenka in ve, s kom ima opravka, ker sta deklini takole po mestno obloženi. Govori pol italijansko pol slovensko. Oče družine je Slovenec, delavec. Hči odgovarja na njegove besede italijansko, mati pomaga večinoma po italijansko in tako prehajajo slovenski otroci k drugorodcem. Na vlaku se sliši italijansko med slovenskimi dekleti in fanti. Te sramote je vedno več!

Umrl je

v Trstu Josip Jež, gradnik Živnostenske banke.

Napaden je bil

v Opatiji nadnik Živnostenske banke A. Plobet, ko je prišel z Reke in imel pri sebi usnjeno torbo, v kateri je bilo 128.000 lir.

Napad je izvršil 23-letni G. Hrvat. Vrgel je Plobetu pesek v oči potem mu iztrgal torbo in zbežal. Plobet je tekel za njim in Hrvat je bil aretiran.

Pred sodiščem v Puli je bil obsojen te dni Hrvat na 2 leti, 9 mesecev in 10 dni zaporu.

Požar.

V Kobaridu je zgorelo poslopje, v katerem je bilo nastanjeno vojaštvo. Ogenj je nastl najbrže vsled neprevidnosti. Zgrada je last Jurčiča. Iz podrobnega poročila sledi, da je požar nastal vsled kratkega stika. Vnelo se je skladišče, polno gorljivih reči. Zgorelo je 600 litrov bečina. Gasili so vojaki, orožniki in ognjegaši. Posrečilo se je omejiti požar, ki bi bil lahko za ves trg usoden.

Toča je na Cerkljanskem

napravila mnogo večjo škodo nego se je prvotno mislilo. Od Rožidenskega Brda do Loga in do Gorij je vse razbito in potlačeno: žito, trava, sadje, fižol, vse je uničeno. Kmetje so takoj naznanili županstvu silno škodo ali upanja na kako podporo ali davčno olajšavo ni nobenega. Prejšnje čase so se delile podpore in odpisovali davki. Zato pa bi bilo prav, da bi se vlada usmislila cerkljanskih revežev in jim pomagala, kakor se je pod prejšnjim režimom priskočilo na pomoč kmetom ob vremenskih nesrečah! Tudi ako morda ni zakonite pripustitve za podporo, se vendar lahko kaj stori, ko se le hoče!

Gorenja tržaška okolica

ima po italijanskem štetju iz leta 1921 prebivalcev 10.072. Po statistiki iz leta 1910 je bilo prebivalstvo skoro izključno slovensko. Leta 1921 pa so našli 3494 Italijanov in samo 6956 Slovencev. Šteli so po "občevalnem" jeziku.

Slovenskih služkinj

je v Trstu veliko število. Razmere na metih so take, da morajo dekleta od doma. V Trstu pa tudi že po drugih mestih jih je mnogo. Gospodinje jih imajo rade, ker so pridne služkinje in rade ubogajo. Kako pa je poskrbljeno za slovenske služkinje? Potrebne so dobre organizacije!

V Števerjani v Brdih

je še polno ljudi v lesenih barakah, ki postajajo nezdrave. Po zi mi preveč mraza, po leti preveč toplote. Kolonom se godi slabo, kakor vedno. Ves božji dan dela, zvečer pa marsikateri nima prostora, kamor bi legel, da bi bil varen pred dežjem in viharjem.

Nesreče v tovarni strojev

pri Sv. Andreju v Trstu se dogajajo zelo pogostoma. Pred kratkim je mehanika A. Šturma v delavnici "Diesel" motorjev vrglo pod kolo s tako silo, da je obležal mrtev. Polno je še nezgod z opeklinami, z izgubo prstov, roke, noge... Mlad ljudje pušajo življenje v tovarniškem delu. Kje je pravi vzrok?

Novice iz Jugoslavije

Iz zapore — v zapor.

V slavonskem selu Bečmen je tamkajšnji seljak Žika Vodenica-vevi umoril bivšega občinskega uradnika. Vodenica-vevi, ki je zaradi roparskega umora odsedel 17 let ječe in se je šele te dni iz ječe vrnil v domače selo, je bil aretiran in izročen sodišču.

Senzacionalna aretacija.

Kakor javljajo iz Cetinja, Črna gora, je okrajno sodišče v Barju zaprla srezkega poglavarja Ivkoviča pod sumnjo, da je prikrival uradni denar.

Katoliški vojaški duhovni za staroslovenski jezik.

Kakor poročajo iz Beograda, so katoliški vojaški duhovni v Jugoslaviji zahtevali uotom svojih vojaških oblasti, naj se v konkordat sprejme določba, da vojaški katoliški duhovni vrše svoje obrede v staroslovenskem jeziku, a ne v latinskem.

Nadalje zahtevajo, da se tudi njim dopusti sečenje kolačev pri polkovnih krstnih slava, ker je krstna slava sedaj za polke brez razlike vere.

Albanska odlikovanja.

Povodom podpisa trgovske pogodbe med Jugoslavijo in Albanijo je odlikoval predsednik albanske republike, Ahmed beg Zogu, šefa oddelka v zunanjem ministrstvu za mednarodne pogodbe, poslanika dr. Otokarja Rybara z albanskim redom Skenderberga I. razreda, generalnega direktorja carin, dr. Konrada Šmida pa z istim razredom II. razreda.

Težka nesreča v Splitu.

Te dni se je v Splitu pri izkrcavanju nekega parobroda pripetila težka nesreča. Delavci Špiri Vajčić je z višine dveh metrov padlo na glavo težko bruno, ki mu je zdrobilo lobanjo. Pri prevozu v bolnico je revež umrl.

Samomor podpolkovnika Vojslava Jovanovića.

V Skoplju se je ustrelil podpolkovnik Vojslav Jovanović, upravnik artiljerijske delavnice III. armijske oblasti, zelo vesten oficir. Zaprtil je pismo, v katerem izjavlja, da je izvršil samomor, ker ga je komandant armije kaznoval z 28-dnevnim domačim zaporom.

To — pravi v svojem pismu — pomeni za njega kot oficirja in bojovnika degradacijo.

Radi premestitve v smrt.

Železničar Mijo Perčič v Subotici je bil že dalj časa silno potr in se je izogibal vsake družbe. Naravnost porazno pa je vplivala naj še vest, da je premeščen. Pri toževal se je napram svojim tovaršem, da ga je premeštev kastrofalo zadela, ker bo v novem službenem kraju je težko dobiti stanovanje, dvojnega gospodinjstva pa bi radi finančnih težav, ko nikakor ne mogel vzdrževati. Naglašal je, da je doživel v zadnjem času toliko razočaranj, da mu je postalo življenje že zoprno. Te dni, je prišel kakor običajno, na delo na postajo. V trenutku, ko je zavezil na kolodvor vlak iz Beograda, je skočil pod lokomotivo, ki mu je odrezala glavo in ga bilo sicer strašno razmesarila. Nesrečinec je zapustil ženo in tri otroke.

Skrivnostni ključki odprte blagajne.

V noči od 30. na 31. julija so neznan zlikovec vlomili v pisarno velike tvrdke z žitom Baldi v Subotici, ter odnesli iz blagajne 450 tisoč dinarjev. Lastnik se je silno začudil, ko je našel zjutraj pisarno odprto, blagajno pa prazno. Takoj je poklical policijo, naker je bilo ugotovljeno, da so vlomilci odprli vrata sobe in blagajne z originalnimi ključki. Na podlagi te konstatcije sta bila aretirana nato tvrdkina uradnika Josip Santa in Berger, pri katerih so v resnici našli tudi navedene ključke. Izročena sta bila sodišču, vendar pa odločno zanikata vsako krivdo.

Lovil prepelice — zadel človeka.

Na lovu na prepelice je učitelj Arangelović v niški okolici posrečel zadel na polju se mudečega seljaka Krupića, ki se je takoj zgrudil mrtve na tla.

Konec sirske vstaje.

MEYMAC, Francija, 22. avgusta. — Francoski visoki komisar za Sirijo Henry de Jouvenal je sporočil kolonijalnemu departamentu, da je vstaja v Siriji zatrta ter da je zavladal v deželi mir.

Končno, kinematografske slike, ki — Govore, igrajo in pojejo
potom najčudovitejše iznajdbe današnjega časa

VITAPHONE

Predstavlja se

Philharmonični orkester, Zbor Metropolitan Opera House, Martinelli, Misha Ellman, Harold Bauer, Marion Talley, in drugi.

V zvezi s tem NAJSLAVNEJŠI IGRALEC SVETA
JOHN BARRYMORE

DVAKRAT DNEVNO

"Don Juan" WARNERS Theatre
52nd Street & Broadway

Kako zaslužiti

brez truda \$5.

To je kaj enostavno. Naložite pri nas v s a k teden na "SPECIAL INTEREST ACCOUNT" po 4% \$5.— Obresti, ki se naberejo do poteka 52 tednov, znašajo nekoliko več kot \$5.—

Poleg tega imate na strani \$260.— glavnice, znesek, s katerim lahko računate v slučaju potrebe.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Peter Zgaga

Iz Pueblo, Colo. sem dobil dopis, z izrečno zahtevo oziroma željo, da ga objavim v svoji koloni.

Dopis se glasi:

Pueblo, Colo.

V Glasu Naroda sem čital več člankov glede Doma slepcev v Ljubljani. Lahko rečem, da so baš ti članki pospešili, našo delavnost.

Pevsko društvo "Prešeren", ki je vsikdar pripravljeno pomagati narodni in koristni stvari, je priredilo koncert in zabavo, ki je prišla lepo svotico v ta človekoljubni namen.

Na programu je bilo tudi par šaljevih točk. Posebno se je postavil Mr. Joseph Pritekel ter vzbudil obilo smeha in veselja med navzočimi, ko je zapel pesem o ženski modi.

Pesem je sam zložil ter jo pel s spremljevanjem klavirja. Dekleta v dvorani so precej protestirala, mi moški smo pa Priteklu v vseh ozirih pritrjevali.

Pozneje smo se pa uverili da jih je res malo preostro prijel.

Pesem se začne z besedami: Kaj ni sedaj narobe svet? Če gledaš modo teh deklet, se zdi ti, da je vse drugače, zdajdaj nosile bodo hlače.

Nato je natančno opisal današnjo žensko modo. Rekel je, da ženska moda utrjuje oči ubogega pečlarja. Kamorkoli človek pogleda, vidi par dolgih nog, ki so obdane s koščkom blaga, ki se pokrivi imenuje krilo.

Pa ne samo to.

Tudi prej ni imel moški pred ženskami nikjer miru, bil je pa kljub temu en prostor, kamor se je lahko brez skrbi zatekel. Ta prostor je bila brivnica.

Tudi v tem oziru se je vse izpremenilo. V brivnico hodi več žensk kot pa moških. Vsi stoli so zasedeni. Moški jim morajo dajati prednost in vsled tega nikdar ne pridejo na vrsto.

Tudi ljubimkovanje ni več tako kot je bilo. Današnji ženski rod se je tako poprijel, da dekleta sploh ni mogoče pošteno objeti. Če jo priviješ k sebi, si v nevarnosti, da ji rebra streše.

Enako ženski jezik ni Mr. Priteklu nič kaj povolji. Zato je v pesmi svetoval pečlarjem, naj rajši kupijo gramofon kot pa stopijo v zakonski jarem. Vzdrževanje gramofona je dosti ceneje, in poleg tega ga lahko tudi človek zaščita, ko se ga naveliča.

Ko je odpel svojo pesem, jo je hitro odkuril z odra. Najbrž mu je prihajalo vroče, ker je opazil v dvorani toliko sovražnih pogledov, kolikor žensk je bilo navzočih.

Rečem le to, da je našim dekletom delal krivico. Naše so drugačne, kot jih je Mr. Pritekel opisal. Kot rožice so, kot breskove evet.

V splošnem je prireditev dobro izpadla. V kratkem bo "Prešeren" priredil še en koncert, ki bo še bolj pomemben, kajti jeseni bo preteklo 20 let izza časa, ko je bilo to pevsko društvo ustanovljeno. Pri "Prešernu" se je dosti izpremenilo izza 17. septembra 1906, toda naslednji prvotni člani so še vedno ostali: Matt Jerman, John in Joe Rus, Walter in Dan Predovich, Nick Radovich, Jos. Pritekel in Anton Prijatelj.

Kako je pa kaj pri vas na Vzhodu? Slišal sem, da vas prohibicija tare, pa tega skoro ne vjamem. Ko se je pred kratkim vrnil sem Mr. W. Predovich, nam je sporočil, da je dobil na Vzhodu precej naročil za kalifornijsko grozdje? Za kaj ga boste rabili? Ali pojesti res toliko potie in štrukljajev, da potrebujete na vagon grozdja, katerega posušite in izpremenite v rozine? Mi na Zapadu ga izpreminjamo v vse kaj drugega.

Cenjeni urednik, prosim, izročite to Petru Zgagi, da bo v svoji koloni objavil, ker Petrova kolona posebno ženske zanima. V dopisu bodo našle marsikaj, s čimer ne bodo zadovoljne.

S pozdravom!

Nardonič.

Iz Mussolinijeve prošlosti.

(Diktatorjevo pismo iz mladih let.)

Panta rhei, pravi izrek starega grškega filozofa. In pomeni, da se vse menja in izpreminja; usode, misli in doživljaji. Nedavno je izšla knjiga s kratkim naslovom: "Dux"; napisala jo je Margherita Sarfatti. In v tej knjigi najdemo pismo, ki ga je napisal mladi Benito Mussolini pred 25 leti. Mussolini je bil takrat kandidat učiteljskega izpisa v Italijo. In postal je pismo iz pregnantava v Lausanni prijatelju v Italijo. — Iz tega pisma samo nekatera značilna mesta:

— Kar ti pišem, so spomini na doživljaje, žalostne sicer, doživljaje mladosti, ki opaža, kako blede njeni ideali. Kar ti pišem, ohrani zase in ne pravi nikomur, samo neko enako srce še ve, koliko trneno žensko srce še ve, koliko trte bo zadelo moje projektstvo!

Nato pripoveduje Mussolini nekatere odlomeke svojega potovanja: — V Chiasu, prvem republikanskem mestu, sem ostal do noči. Tukaj sem čital v "Secolu", da so prijeli mojega očeta zaradi volilnih nemirov. Če bi bil pričakoval kaj sličnega, se ne bi bil odpeljal v Švico, marveč v provinco Romanjo. Izmenjal sem svoj italijanski denar in stopil v vagon, ki je nargolel samih Italijanov; nič nisem spal, marveč ostal ob oknu in z občudovanjem zrl visoke, s snegom pokrite planine. V nemški Švici pa nas je zjutraj sprejel mrzel dež. In z grenkim domotožjem sem se spominjal naših solnčnih italijanskih pokrajin. V Yverdon sem prispel po 36-urni vožnji. Utrujen se podam v neko beznico, kjer prvič izpregovorim francoski. Neki italijanski trgovec me povabi na večerjo in mi daruje povrhu še pet frankov. Da ne bom izgledal beraški, darujem tudi jaz njemu prav lep žepni nožek katerega sem si pred nedavnim kupil v Parmu. V petek stopim celo uro pred spomenikom Pestalozzi, ostalih 33 ur pa preležim v postelji.

V soboto se odpravim v Orbe, v spremstvu brezposelnega italijanskega slikarja sob, in poizkusim, da bi dobil namestitev in delo kot zidar. Delo sem res našel in postal zidar; v pondeljek sem kar nastopil. Enajst ur na dan, trideset in dva centima mezde na uro. Enkrat sem moral dnevno od tal v drugo nadstropje s svojim bremenom kamenja. Zvečer sem imel oteko mišičevje na roki. — Večerjal sem krompir, pečen v vročem pepelu, in kar oblečen sem se vrgel na kup slame, moje ležišče. Drugo jutro ob petih sem vstal in moral takoj zopet na delo. Kar kipele je v meni besa zoper "padrona", gospodarja. Tretji dan mi pravi: — Vi ste predobro oblačeni! — Bedaka bi bil prav rad zadavil z rokami, ko me je zmerjal z lenuhom, sem se kar opotekal pod bremenom njegovega kamenja, najraje bi bil zaklinal glasno: — Lopov! — Pa kaj bi mi pomagalo! Kdor te plačuje, ima prav. V soboto zvečer sem mu delo odpovedal in zahteval, da me izplača. Jezno mi je vrgel dvajset lir in me nahrulil: — Vzemite svojo mezdo, zanjo ste me okradli! — Kar odrevel sem. Kaj naj storim? Da ga ubijem? In kaj sem v resnici storil? Nič! Zekaj ne? Gladen sem bil in brez čevljev, moji šolmi so se pri gradnji in prenašanju povsem strgali.

S priskluznim denarjem sem potem prvi teden živel v Lausanni. Še tako nekako je šlo. Potem sem bil suh. Edina kovina, ki sem jo imel še v žepu, je bila svetinjska z glavo Karla Marxa. Zjutraj sem pojedel zadnji kosček kruha in nisem vedel, kam bom zvečer položil svojo glavo. Glad me je prišel zvijati in počenil sem na stopnice Tellovega spomenika. Izgledal sem najbrše prav strašno, ker so me mimoidoči ogledovali s precejšnjim nezanimanjem. Hej, sedaj naj bi prišel semkaj De Dominicis in mi pridil svojo moralo: s kakšnim veseljem bi mu prešel vrati! Zvečer odidem v Duchoy, in se sprejemam po čudovito lepem nabrežju. Od daleč postajam zvonjenje starih zvonov.

Neskončna melanholija se me poloti; kar samo mi vstane vprašanje: je li vredno, da živim še en sam dan? Toda sladka harmonija doseže moje uho, kakor materina uspankava. To je godba iz hotela Beau Rivage. Glavo naslonim na železno vrtno ograjo, poslušam in pozabim na žalost in glad. Le pavze so strašne. Sedaj se pojavlja glad z dvojno sitnostjo in rine po mojem drobovju kakor z razbeljenimi iglami. Zaba-vajoča množica se vsipa iz hotela v park in se tu šeta, jaz slišim šum avile in govor v raznih jezikih, ki jih ne razumem. Evo, tu prihaja star zakonski par. Zdi se, da sta Angleža. Rad bi ju prosil, naj mi data toliko miloščine, kolikor je potrebnjem, da najdem streho za noč. Toda beseda mi zamre na ustnicah. Okorna babnica tu pred menoj je vsa okovana z zlatom in dragulji. Jaz pa nimam niti belica, nimam postelje, niti kosca kruha! O, sveta ideja, o anarhija misli in čina! Nima li, kdor leži v prahu, pravice, da vsaj ugrizne onega, ki mu stopi na glavo?!

To strašno noč preživi Mussolini pod oboki mosta Grand Pont. — Zjutraj se iz radovednosti ogledujem v izložbi velike trgovine. Samega sebe ne spoznam. Potem srečam rojaka iz Romanje, mu pripovedujem svojo usodo, on se smeje in mi daruje deset sujev (pol franka). Zahvalim se mu in si takoj kupim velik hleb kruha, nato hitim v neko šumo, vzamem svoj zaklad iz žepa in ga pojem, gladen kakor volk. Že 26 ur nisem imel ničesar v ustih!

Prihodnji dan obisk pri nekem bogatem Italijanu, z imenom Zini. Ta stanuje v lepi vili. Čevlje si lepo obrišem, si popravim kravato, potrkam, vstopim, pozdravim italijansko. Zini pa me takoj nahruli: — Že zopet ta večna beračija, Christo Santo! Jaz vam ne morem pomagati, poridite k podpornemu društvu, Rue Solitude! — Jaz: — Vrag te vzemi, lopov! Tebe in tvoje očeta! — In odidem.

Tako se je godilo pred nedavnimi leti Benitu Mussoliniju, današnjemu vsemogočnemu diktatorju Italije.

TRI ŽENSKA TRUPLA V DONAVI

V enem tednu so potegnili pri Budimpešti iz Donave tri ženska trupla, katerih identitete pa še niso mogli ugotoviti. Poleg trupla v veliki košari, ki so jo potegnili iz Donave in ki je najbrž truplo na Dunaju umorjene Wimpassingerjeve, so potegnili iz Donave tudi žensko truplo, ki je imelo na sebi samo črne svilene hlače, naslednjega dne pa so našli pri Apostalu pod Budimpešto tretje žensko truplo s popolnoma razbito glavo. Na truplu je bila črna svilena obleka, svilen perilo in črne nogavice. Zanimivo je, da čevljev niso našli.

Nato se je zglasila na policijskem ravnanstvu v Budimpešti elegantna dama, ki je izjavila, da je morilec ženske, čije truplo so potegnili dopoldne iz Donave, neki znani madžarski veleposestnik, čigar grad stoji tik ob Donavi. Dama je povedala tudi veleposestnikovo ime in ime njegove žrtve. Policija je takoj uveljavila preiskavo. Baje gre vseh treh slučajih za umore.

Prav vsakdo -

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI

v "Glas Naroda"

ADVERTISE in GLAS NARODA

UPOR KAZNJENCEV

V trdnjavi Akershusu nad norveško prestolico Oslo se nahaja že dolga leta državna kaznilnica, v kateri je zdaj 280 kaznjencev. — Kaznjenci se pečajo že dolgo s politiko. Ustanovili so nekako strokovno organizacijo in izvolili odbor, ki je vodi to organizacijo. — Politika kaznjencev je bila naprjena proti ravnatelju kaznilnice Smedalu, ki ga je hotela organizacija odstraniti. Ravnatelj je miren in pohleven mož, ker ni nikoli energično nastopil proti kaznjencem, je prišlo v kaznilnici do upora, ki vzbuja zdaj splošno pohvalno norveške javnosti. Začetkom letošnjega leta so začeli kaznjenci sistematično bojkotirati kuhinjo. Metali so jedila proč in se pritoževali, da tako slabe hrane ne morejo jesti, ker so bolni. Dobivali so pa isto hrano kakor vojaška straža kaznilnice. Toda med stavkujočimi se je pojavil stavkokaz, ki je jedel za tri in tako dokazal, da je hrana izvrstna. Pred dobrim mesecem, ko je bila gladovna stavka skoraj že pozabljena, je napočil za stavkokaza sodni dan. Kaznjenci so ga v jedilnici obkolili in ga hoteli vreči skozi okno v globok jarek pod trdnjavo. Stavkokaz pa se je med padcem k sreči ujel in obvisel na steni.

S tem so kaznjenci dosegli, kar so hoteli. Ravnatelj je bil namreč takoj drugi dan odstavljen. V kaznilnici je zavladal zopet mir, toda ne za dolgo. Čim je vodstvo strokovne organizacije kaznjencev izvedelo, da je bil Smedal imenovan ravnateljem ženske kaznilnice in tako pravzaprav povišan, so začeli kaznjenci boj v korist svojih koleginj.

Uprava kaznilnice je hotela pomiriti razburjene duhove, zato je priredila v kaznilnici koncert. — Povabljen je bil pevski zbor, toda komaj se je koncert začel, so skočili kaznjenci na oder in vrgli dirigenti iz dvorane. Pevecem so zapovedali, naj takoj izginijo za svojim dirigentom. Kaznjenci so ogorčeno kričali, da ne puste, da bi se jim kazni s koncerti poostri. Končno je morala uprava njihov odbor posaditi v posebne celice, ostale kaznjence pa disciplinarno kaznovati. Novi ravnatelj pa pravi, da bo stopil politikujočim kaznjencem pošteno na prste.

ŠE NEKAJ O CAREVIČU

Po umoru ruske carske rodbine se je širilo po Evropi in Ameriki že toliko rantsističnih vesti, da je danes težko naštetati vse verzije. Umor sa mna sebi je bil najrazličnejše komentira, o njem so pisali poklicani in nepoklicani pristaši in nasprotniki ruskega carja. Dolgo časa se je trdilo, da je ruska carska rodbina živa, potem se je govorilo, da so živi njeni posamezni člani in čitadelje bo gotovo še v spominu zagonetka ruske carske hčere Tatjane, ki se je nahajala v nekem berlinskem sanatoriju in so jo nedavno razkrinkali kot navadno sleparico Čajkovskov.

Zadnje čase se je zopet raznesel glas, da živi ruski carjevič Aleksej na Poljskem, kjer ga vzdržuje in vzgaja neki poljski plemenitaš na svojem veleposestvu, nedaleč Graudena.

Verzija navaja, da je mladega carjeviča rešil smrti neki kozak, ki je pripeljal bolnega otroka čez rusko mejo na Poljsko in ga oddal v neki krakovski samostan, kjer se je carjevič odrekel veri svojih dedov in prešel pod okrilje rimsko-katoliške cerkve. Iz tega samostana je carjeviča vzel u-smiljeni plemenitaš na svoje veleposestvo, kjer še sedaj živi in se pripravlja na prevzete državnih poslov v Rusiji.

Razumije se, da se je ta raca izlegla v gnezdu ruskim monarhistov in zdaj nastopa romanje po časopisju, četudi menda med največjimi carističnimi reakcionarji ni takega tepea, ki bi ji nasedel.

ROJAKI, NAROČATELJI NA "GLAS NARODA", KAJVEČI SLOVENSKI DNEVNIK V KURORZAVAH

Zatiranje slovanskega časopisja na Laskem.

Trst, konec julija. Dne 15. julija je bil zaplenjen dnevnik "Edinost" v Trstu, istega dne tudi slovanski tednik "Mali prelist". Enaka usoda je doletela naslednji dan drugi slovanski tednik "Novice". V nedeljo dne 18. julija je bila zopet zaplenjena "Edinost", v četrtek dne 22. julija pa "Istarska Rijec".

Odgovorni urednik Istarske Rijeci je bil razen tega od tržaškega prefekta "posvarjen", češ, da list objavlja neresnične vesti in tendenciozne pripombe, ki so takšne, da lahko povzročijo nevarnost za javni red, in da sledi list smernicam, ki niso v skladu z načelom nacionalne discipline, katere se mora tisk v prvi vrsti držati. Svoj ukrep je tržaški prefekt utemeljil z dejstvom, da je Istarska Rijec iz omenjenih vzrokov že šestnajstkrat zaplenjena.

Tako svarilo ima lahko najhujše posledice za list. Ako je bil namreč odgovorni urednik, ki mora po novem tiskovnem zakonu biti obenem glavni urednik ali ravnatelj lista, dvakrat posvarjen od prefekta, mu sme le-ta odvzeti kvalifikacijo odgovornega urednika. Da, še več, prefekt sme celo odreči priznanje novega odgovornega urednika, ki bi stopil na njegovo mesto, tako da je z drugim posvarilom list obsojen na smrt.

Doslej sta bila posvarjena dva slovanska lista: "Goriška Straža" od videmskega in "Istarska Rijec" od tržaškega prefekta. Razen tega sta tudi "Edinost" in "Novice" prejele od prefekta "nežen migljaj", naj primernio spremenita način pisanja, sicer jih zadene enaka kazen.

Nad glavnim urednikom Goriške Straže pa visi tudi drugače Damoklejev meč. Čaka ga namreč še razprava pred prizivnim sodiščem v Trstu, radi nekega članka, ker je izrazil svojo pripombo o priliki govora poslanca dr. Besednjaka v rimski zbornici proti raznarodovalni šolski politiki italijanske vlade in omenjal obljube, ki so jih svoječasnno dali italijanskemu prebivalstvu, ki je po nesreči prišlo pod Italijo. razni ministri, ministrski predsedniki in sam kralj. Radi tega članka se je moral že takoj po objavi (kajti v zadevah tiskovnih prestopkov je sedaj v Italiji uvedeno najhitrejše postopanje) zagovarjati pred goriškim sodiščem, ki pa ga je kljub nekvalficiranemu nastopu državnega pravdnika oprostilo. Proti tej oprostilni razsodbi je vložil državni pravdnik priziv.

Manj srecen je bil znani slovanski pisatelj France Bevk, ki ga je isto sodišče obsodilo na štiri mesece ječe, ker je objavil v humorističnem tedniku "Čuk na palci", čigar urednik je bil, nedolžno pesem z nasveti za vojaške novince, ki pa jo je državni pravdnik smatral kot razžaljevo za italijansko vojsko. Prizivno sodišče v Trstu je obsodbo potrdilo in ubogi Bevk sedi že tretji mesec v zaporu. "Čuk na palci" pa je moral prenehati izhajati, ker prefekt neče potrditi drugega odgovornega urednika.

Po najnovejšem zakonu o štedenju so morale tržaška "Edinost" in Novice ustaviti izdajo dvotedenske priloge "Za našo deo", ki je imela nadomestiti pouk v slovenščini, ki je bil docela odpravljen iz ljudske šole.

Zaplenbe listov so na dnevnem redu in se vršijo na podlagi občinskega in pokrajinskega zakona, ki se v zadnjih časih zlorablja v različne namene. Na podlagi tega zakona, ki pravzaprav določa le delokrog pokrajinskim prefektom, se plenijo listi, se izdajo jezikovne naredbe in se sploh urejuje vse javno življenje. Zaplenjajo se vse vprek vsi slovanski in hrvatski listi, nekateri celo po sedemkrat zaporedoma, kakor tednik Novice iz leta 1925.

Uredništvo prejme odlok, ki odreja zaplenbo, včasih šele tedni dni po zaplenbi, tako da je nova izdaja lista docela nemogoča. Škoda, ki jo tako trpijo listi, je naravnost ogromna, nevolja

med slovanskim prebivalstvom pa narašča od dne do dne. Razmere so hujše kakor v času, ko je obstajala v zasedenem ozemlju preventivna cenzura in ko so izhajali slovanski listi bolj pobeljeni, kakor potiskani. Kot vzroke zaplenbe navajajo oblasti, da inkriminirani članki ne odgovarjajo resnici ali da lahko vzbudijo vznemirjenje med prebivalstvom. Tako so zaplenili neko številko novine radi članka, ki je govoril o praških sokolskih slavnostih, češ, da ni poročilo v skladu z resnico. Morda je imel prefekt tudi prav, kajti list ni niti omenil aretacije goriških Slovencev, ki so se hoteli udeležiti praških slavnosti, in preiskav na stanovanjih oseb, o katerih je policijska oblast sumila, da so bili v Pragi, čeprav so bili v Trstu ali so bili tiste dni celo kot rezervni častniki v vojaški službi v italijanski vojski.

V tem oziru so bili celo bolj dokritosrčni znani trije prefekti videmske, tržaške in puljske pokrajine Piseniti, Crispo Momada in Giannoni, ki je oktobra meseca l. 1925 izdal znani odlok, da morajo vsi slovanski listi poleg slovenskega, odnosno hrvatskega jezika objavljati tudi italijanski prevod vseh člankov, dopisov, inseratov in obvestil v enaki velikosti kakor original.

In kakor da ne bi bila gonja oblasti proti slovanskim listom zadostna, si osvajajo to "pravico" tudi razni drugi elementi. Tako ustavljajo na pošti slovanske liste, in naročniki, zlasti v Istri, čakajo zaman na list, ki so ga pravilno naročili in zanj plačevali tudi naročnino in ki je bil od upravnistva tudi poslan.

O ponovnih napadih na tiskarne, kjer se tiskajo slovanski listi, ne maramo govoriti. Predobro je se vsem v spominu naravnost bestialen napad fašistov na tiskarno Edinosti v Trstu o priliki nameravanega atentata na Mussolinija. Do danes seveda ni bil nihče od napadalec, ki stoje v prvih vrstah tržaških fašistov, aretiran ali kaznovan. Ko pa je bil izvršen drugi atentat na Mussolinija, so v Trstu sicer zastražili poslopje Edinosti, zato pa se je izvršil nemoteno napad na Zadržno tiskarno v Gorici, kjer se tiska Goriška Straža.

Pritisk, pod katerim so morali dosedaj izhajati slovanski časopisi v Italiji, je bil vedno hud, v zadnjih dneh pa se je poostiril. — Morda je to prva posledica posvetovanja, ki so ga imeli tržaški, videmski, puljski in reški prefekt in fašistovski tajniki z ministrom za notranje zadeve Federzonijem v Rimu.

PRAVLJICA

Te dni je bilo čitati v dunajskih listih oglas: — Dedščina 20.000 dolarjev. Sodišču naj viji svoje bivališče Ema Jedličke, stara 36 let, plesalka. Znane in sorodniki imenovane so naprošeni, da javijo njen naslov.

Charlie Breguliez, Poljak, se je preselil pred tridesetimi leti v Ameriko in tam ustanovil vzorno farmo. Leta 1915 se je mudil na Dunaju, kjer se je seznanil na Praterstrasse z lepo mladenko, ki je bila plesalka v nekem dunajskem zabavišču. Maja meseca tega leta je bogati farmer umrl in zapustil 45.000 dolarjev. Od teh je volil 25.000 svojemu prijatelju, sosednemu farmerju, z naročilom, naj jih porabi pet tisoč z iskanjem plesalke Jedličke, ostalih 20.000 pa naj jih izroči njej.

Imenovana mora biti gotovo Poljakinja, ker je pokojnik govoril samo angleško in poljsko. Toda na tipično ime Jedlička se bo najbrž na Dunaju javilo mnogo gosposičen, posebno ker gre za tisočake.

Poroka.

Emil Kalan v Kobaridu se je poročil z Anico Čokovo s Kati.

Princ Božidar Karadžorčević:

Smaragd.

V starih, prastarih časih, tedaj ko so bile še vile, so škrtali čuvali neizmerna bogastva, last gorskih duhov. V notranjosti zemlje, na milje globoko, so bili pod zlatimi gorami nakopičeni demanti številni ko zvezde. Blizu teh zakladov je žuborel potok, ki je v naglem teku šelestal naprej, ker se mu je mudilo zapustiti ta senčni kraj in ugledati beli dan.

Demant, napol moleč iz svoje zlate ječe, je poslušal vodo, razumel njeno govorico. In tudi njemu se je hotelo pobegniti, se pomesti med kaplje v potočku in z njimi hrzeti proti stvari, ki jo je voda imenovala dan. Ta pa je moral biti tako lep, saj je potok venomer in neumorno govoril o njem.

Nekoč pa je škrtatelj čistil demant. Mislil ga je vložiti nazaj v zlati rudnik, kar se mu je dragulj iznenada izmuznil iz rok, spozlel, se zakotalil in skoraj izginil liki strjena kapljica v prosojnosti potoka. Dolgo je voda tekla po temi, potlej pa se je pojavila svetla točka, se razširila, se še povečala in demant je uzrl svetlobo, sinji vzduh, zlato solnce.

— Daj, da opazujem, daj, da ljubim vse te reči, — je rekel vodi, ki ga je gnala: in valeček ga je posadil na breg in ga položil na posteljo iz mahu.

Oh! čudesa, ki jih je videl naš demant, žametne cvetke, sklonjenen nad njim, tisočkrat lepše od njegovih bratov demantov skritih v dnu zemlje, krilate strelce, ki

mu jih je potok imenoval lastavice in ki so s črnimi pisami preprezale sinjino neba, pa lesket listja in trav, ki so prozile svoje sulice proti dobremu, toplemu in jasnemu solne. . . In demanti, še zaljši od onih, ki so jih stražili palčki, rosne kapljice, ki so pršele po cvetlicah in jim dajale svojo svežo dušo. . .

Potok je klical: — Pojdi, pojdi, va nazaj, vrni se k svojem zakladu! — In zopet ga je potok klical.

Ptice je zapela in mušice so s svojim brečanjem spremljale krilato godbo.

— Trava, sestrice moja, — je plakal demant, — skrij me, ki si srečna, ki živim na solnem, usmili se me, ne daj, da bi me zopet vzel potok, me povedel nazaj v moje ječo.

— Prekrasen si, presijalen, — mu je dejala trava: — zaman bi te jaz pokrivala s svojo senco, potok te bo vedno videl.

— Daj mi svojo barvo, skrij me v svoj odsev, in potok me ne bo več videl.

Trava se je tedaj opraskala na trnu, kaplja zelenega soka je pouljčala, pobarvala demant. . . in to je bil prvi smaragd. (Iz knjige "La Vie multiple" — poslovenil A. D.)

Podprefektura.

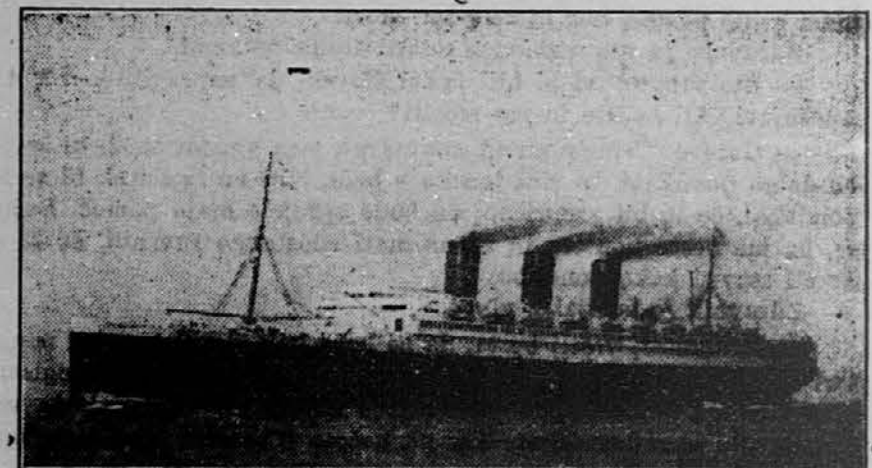
ki odpadejo po znanem ukrepu vlade so: v Čedadu, Gradiški, Trzinu, Voloskem in v Sežani. Slednja je najkrepkejša podpirala fašistovsko prodiranja na Krasu.

ROJAKI: —

Tekom letošnjega leta prirejenih izletov se je vdeležila velika skupina naših rojakov, kateri so bili popolnoma zadovoljni bodisi s kabinami, hrano, postrežbo in pozornostjo, katere so bili deležni med vožnjo. Kot dokaz splošnega zadovoljstva nam prihajajo dnevno vprašanja, ako namerava naš potniški oddelek prirediti to leto še kak skupni izlet. Da vstrečemo našim rojakom, smo se odločili prirediti.

JESENSKI (tretji) SKUPNI IZLET

s parnikom

"PARIS"

KI ODPLUJE IZ NEW YORKA,

dne 11. septembra, t. l.

V to svrhu imamo rezerviran poseben oddelek III. razreda v sredini parnika, najboljše kabine z 2., 4. in 6. posteljami.

Rojaki, nudi se Vam prilika, da obiščete stari kraj v spremstvu našega izkušenega uradnika, ki Vam bo omogočil brezskrbno potovanje v domovino, da obiščete, stariše, soproge, otroke in sorodnike, ki Vas morda že leta in leta željno pričakujejo.

Kdor se namerava vdeležiti tega izleta, naj nam takoj naznani in pošlje tudi aro, da mu določimo prostor na parniku. Čimprej se kdo zglaš, tem boljše kabino bo imel na razpolago. Za vsakovrstne informacije in pojasnila stoji vsem rojakom na razpolago naš potniški oddelek.

FRANK SAKSER STATE BANK

Potniški oddelek.

82 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je lepo trdo vezana ter stane \$3.00.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

AVSTRALEC

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "GLAS NARODA" priredil G. P.

15

(Nadaljevanje.)

— Ah, torej ste že izvedeli o smrti gospoda Lepograjškega? Seveda, taka novica se hitro razširi naokrog. Čudna stvar! Radi te nesreče so me poklicali že ponoči na grad. Ničesar pa ni bilo mogoče rešiti. Je proketo dobro zadel. No, star vojak, ni nobenega čuda. Ne bilo pa bi mu potreba kot staremu vojaku tako strahopetno splaziti se iz življenja. Pustil je družino v veliki zmed. Gospa Lepograjška si pomaga s evilenjem in jokanjem. Po mojem mnenju je ona v glavnem kriva tega poloma. Meni se je smilila le otroka. Ali veste, gospod Jansen, da je kontesa Dagmar čudovita deklica? Malo razvajena je bila sicer, a sedaj je stisnila zobe ter se zna čudovito obvladati. Krasnica deklica, to vam rečem. Take ni mogoče tako hitro vkloniti. No, seveda, on je bil le njen oče.

Ralf je poslušal z veliko napetostjo.

— Sestre kontese ni doma? — je vprašal, da čuje še več.

— Male Lote! Da, ona je v penzionatu, a je bila poklicana domov. Uboga stvarica bo morala marsikaj prenesti, ker ne mislim, da bi ostalo zanje kaj od celega posestva. Kolikor sem slišal od upnikov, je zapravljal gospod Lepograjški tudi premoženje svoje žene in hčerke. Kljub temu pa se kontesa niti malo ne pritožuje. Njena mati kriči neprestano: — Kaj bo postalo iz mene? Kolikor vem, pa ni kontesa še nikdar vprašala, kaj se bo zgodilo z njo. Prišel sem ravno, ko so padli upniki po njej ter jo skušali ustrahovati. Spodil sem jih zaenkrat ter odredil za konteso par ur počitka. Celo noč je ostala pokonci, ta uboga stvarica!

— Ali jim nikdo ne pomaga? — je vprašal Ralf hripavo.

— Nobene žive duše ni blizu. Kontesa je sama izpostavljena nevihti. Ali si morete predstavljati, da ni prišel niti človek, niti en sosed, čeprav se je novica o katastrofi razširila bliskovito na vse strani? Dosedaj so bili vedno dobro sprejeti na gradu, a sedaj so pozabili, katera pot vodi tjakaj.

Ralf je globoko vzdihnil.

— Konečno sem jaz najbližji sosed, gospod doktor. Vam pa je tudi znano, da nisem stopil v stik z nobenim sosedom. Ne maram se siliti v kroge, katerim ne pripadam.

— Dobro, jaz ljubim ponosnega človeka. V splošnem pa bi se moral čutiti počaščenim vsak krog, kateremu bi hoteli pripadati. — To je vaše mnenje, gospod doktor. Vendar pa pozabljate, da sem sin rokodelca, človek, ki je prišel iz majhnih razmer, kot pravijo v takem slučaju.

— Od tod izvira vasa sijajna konstitucija, k kateri vam čestitam. To je dosti boljše kot modra, degenerirana kri. Sedaj ste na vsak način bogat mož ter lastnik enega največjih posestev v okolici. Še enkrat rečem, vsak krog se čuti lahko upočasenim, če mu hočete pripadati in naj obstoji iz samih baronov in grofov. Seveda, v pričetku so zrla nekoliko sumljivo na "Avstraleca". Sedaj pa vedo, da je zmožen človek in da njegovi milijoni resnično obstajajo. Ljudi, ki so stali na strani, so dobili ljudje tek, da vas spoznajo. Nikjer vam ne bo treba trkati zama na vrata.

— Takega poskusa rajše ne bom vprizoril. Dosedaj mi ni bilo niti malo žal, da stojim osamljen sredi aristokratov. Sedaj pa mi je dejanski žal, da ne morem iti kot sosed na grad ter ponuditi damam svojo pomoč, kar bi zelo rad storil.

Zdravnik je ves razburjen udaril Ralfa po rami.

— Sto vragov, vi bi bili pravi človek, da napravite red v tej zmednjavi. Ali hočete to res storiti?

— Gotovo. Čeprav nisem aristokrat, sem vendar mož, ki se ne bo dolgo pomisljal, če vidi ženske v bedi. Niti en trenutek bi se ne pomisljal, če bi bil prepričan, da bodo sprejele mojo pomoč. Bojim se, da me bošta kontesa in njena mati enostavno zavrnili, če bi se drznili staviti kako ponudbo.

Zdravnik je zmajal z glavo.

— Neumnost, veseli bosta, da se hoče kak človek zavzeti zanje. Oni seveda ne moreta vedeti, da hočete storiti to. Če bi se oglasili brez vsakega pojasnila, bi vas mogoče zavrnili, v domnevi, da vas je prignala le radovednost. Ker pa hočete v resnici pomagati, vam bom preskrbel dostop.

Ralf je zrl na zdravnika poln pričakovanja.

— Na kakšen način?

— Na najbolj enostaven način na svetu. Jutri zjutraj pridem zopet v grad ter vas enostavno predstavim ter seznamim s konteso in njeno materjo.

Ralf se je razvnel.

— Prijel vas bom za besedo, gospod doktor. Kje in kdaj se bosta sestala?

— Recimo ob dvanajstih na mestu, kjer sva se sestala danes. Ali vam ugaja ta čas?

— Gotovo. Točno bom na mestu.

Dr. Hartling je gorko stisnil roko Ralfa. — Vedno sem bil prepričan, da ste sijajen človek, pravi aristokrat sreca. Vsa čast vam!

Ralf je prišel v zadrego.

— Ni me treba spravljati v zadrego, če zadostim enostavni človeški dolžnosti.

— No, večina ljudi bi se lepo izognila tej enostavni človeški dolžnosti. To je kontesa zelo dobro vedela, ko mi je rekla, da so prijatelji v nesreči zelo redko blago.

— Ali pa bo sprejela pomoč človeka, ki ne spada v njen krog? — Pomoči bi nikakor ne prosila. Rekla mi je, da je preveč ponosna za to. Ne bila bi pa preveč ponosna, da sprejme prijazno ponudbo pomoči. Dragi gospod Jansen, meni se je naravnost odvalil kamen s srca, ko vem, da se hočete zavzeti za dame. Žal mi je bilo, da nisem mogel sam pomagati, posebno radi kontese in male Lote. Med nama rečeno, zame je še danes skrivnost, kako je prišla gospa Lepograjška do tako sijajnih otrok. Ona je sebična, bedasta norica, ki je v glavnem sama kriva svoje nesreče. Težko se bo morala pokoriti.

Ralf Jansen je poslušal le na polovico. Sree mu je burno utripalo vsrčico upanja, da se bo naslednjega dne seznanil s konteso Dagmar.

— Če bi ji mogel pomagati, jo ščititi, kakšno veselje bi bilo to zame, — si je mislil.

Zdravnik pa je klepetal naprej, ne da bi slutil, kakšni občutki so navdajali Ralfa. Dal je izražati svojem veselju, da bo spravil Jansen v red zavozene zadeve Lepograjških.

— Vas ne bodo upniki tako vlekli za nos. Vi jih boste že naučili manir. Če bi videli te oderuhe stati pred konteso, bi vam tudi za vraga kri murgila. So ubode otroka s svojimi surovostmi. Seveda, da nima ne izgubi nikdo rad. Taki oderuhi so največja nesreča za naše

poljedelce. Najprvo ponujajo denar, kjer vohajo kak dobiček. Konec sledi kmalu.

Žile na senih Ralfa so se napele.

— Nič več ne bodo nadlegovali dam, če mi slednje dovolijo zavzeti se zanje.

— Tako je prav, moj dragi gospod Jansen. Prav nič me ni strah, vi jih boste že ustrahovali.

Hitro je potekal obema čas in kmalu je ležalo mesto pred njima.

Ralf je odpeljal zdravnika pred njegovo stanovanje ter se poslovil od njega. Nato se je odpeljal mimo kolodvora. Že od daleč je zapazil ob strani dveh dam barona Korfa v sijajni uniformi, ko je stopil iz portala. V damah je spoznal Ralf ženo in nečakinjo bankirja Volkmana. Korf je povedel dami do čakajočega avtomobila.

Liza Volkman je bila nezadovoljna, a ne grda prikazen. Svoj obraz je skrivala v žopek rož ter zrla poredno Korfu v obraz. Slednji je vračal njene vroče poglede.

Ralf Jansen je vse to zapazil. Velik srd se je dvignil v njem proti baronu. Takoj je domneval, da se poteza Korf za Lizo Volkman, ker je izvedel, da nima kontesa dosti dote.

Poln zaničevanja in jeze se je pripeljal Ralf mimo ter pozdravil dami, kateri je poznal.

(Dalje prihodnjič.)

CRAINT:

Tajinstvena tujca.

Zgodba, ki vam jo hočem podati, je resnična na las. Pripetila se je leta 1803.

V londonskem gledališču na Drury Lane so igrali "A bold stroke for a roife", vlogo Aminababa je glumil igralec Grimaldi. Nekega večera se je Grimaldi baš pripravljaj, da stopi na oder, ko je k njemu pristopil režiser in mu javil, da želita dva gospoda z njim govoriti. Grimaldi jima je dal sporočiti, naj počakata, da odigra svojo vlogo. Po končanem dejanju je igralec poiskal tujca, ki so še vedno čakala nanj. Bila sta elegantno oblečena moža kakih trideset let.

— Jaz sem Grimaldi, česa želite od mene? ju vpraša igralec. Jedva je izgovoril te besede, ko mu je eden od mladeničev približal in mu prisrčno proži roko v pozdrav. Grimaldi ga presenečen pogleda: tujec je bil prilično njegove starosti in zagoreli njegov obraz je pričal o dolgem bivanju pod vročim tropičnim solneem. Oblečen je bil v večerno obleko, kakor so je nosili v tisti dobi: imel je moder sugnjic s kovinski mi gumbi, bel telovnik in vitke, tesno se oprijemajoče hlače. V roki je držal palico s pozlačenim ročajem.

— Ah, Joe, vendar sem te našel! je vzkliknil neznanec in glas se mu je tresel od ganotja. Kako ti kaj gre?

Grimaldi je bil nem od osuplosti. Ni se mogel spomniti, da bi bil že kdaj videl tega človeka. Ves zmeden je zajeljal, da ga ne pozna.

— Ne pozna me! vzklikne neznanec in buši v smeh. — Ali ni to čudno? se obrne k spremljevalcu, ki se je takisto začel smejati.

Grimaldijeva zmedenost je narasla do vrhunca. Sam pri sebi se je spraševal, dali morda ne sanja. Potem je pomislil, da ga hočeta neznanca vleči za nos, in užaljeno se je obrnil k izhodu. Toda tujec, ki ga je bil nagovoril, ga prime za roko.

— Tak ti me v resnici več ne poznaš, Joe?

Grimaldi postoji in ga pozorneje pomoti. V tem si neznanec odne srajco in pokaže brazgotino na prsih. Po tem znamenju Joe v hipu spozna svojega brata Johna, ki je bil pred leti odšel v mornarje in ki ga je že davno imel za mrtvega, ker ni bilo glasu več o njem. Ves ganjen mu pade v objem.

— Pojdi z menoj! Gospod Wroughton bo gotovo vesel, da te vidi. Saj se ga spomniš, on ti je pripomogel, da si prišel na ladjo.

In oba se primeta pod pazduho in se obrneta k vratom. Tedaj pa vzklikne neznanec, ki sta ga srečala v prekipevačem veselju prezrla:

— Zbogom torej, John, in lahko noč!

— Lahko noč, odvrne John Grimaldi in mu stisne roko. — Jutri zjutraj na svidenje.

— Dobro. Točno ob desetih, ne pozabi!

— Točno ob desetih, ne boj se! In neznanec odide. Bil ni niti predstavljen niti ni bilo imenovano njegovo ime. Brata se podata na oder, nato v igralski foyer, kjer se je čudna novica med njima razširila. Potem se je pred-

Ne, ni minuta, kar je odšel.

— Kam?

— V smeri na Duke Street.

Grimaldi se je spomnil, da stanuje tam v bližini, na Great Wild Streetu, prijatelj Bailey. Stopil je torej do njega in potkal. Odprl mu je sobarica in mu povedala, da je pred eno minuto neki gospod potkal na ista vrata, a vstopil ni.

Grimaldi se je vrnil v gledališče močno razburjen. Tudi tam ni bilo brata. Dobrišen del noči je prebil z beganjem po mestu, hitel je od znanca do znanca ter iskal sledov za Johnom. Poskusil je vse opustil ni ničesar, kar se je le dalo storiti. Zaman. Grimaldi ni nikdar več videl svojega brata.

Joe je imel uglednega znanca pri mornarici, ki se je obrnil na admirala. Kaj, če so Johna ugrabili in ga nasiloma vtaknili v pomorščake? Ni bilo izključeno; divjala je baš vojna — bilo je dve leti pred Trafalgarom — in nemalo rekrutov je bilo vpisanih pod privzetim imenom. Možno torej, da je John Grimaldi padel v morskoi bitki. Policija je bila drugega mnenja: John je bil eleganten mladenič in je imel pri sebi mnogo denarja; zelo vrjetno je, da ga je kdo zvabil v temačen kot, ga oropal in ubil. Joe sam je imel na sumu neznanca, Johnovega tovariša, s katerim bi se imel njegov nesrečni brat drugi dan sestati. Sumljivo mu je bilo, da se dozdnevni Johnov prijatelj ni več oglasil v gledališču, da bi povprašal po izgubljenem. Bilo kakor bilo, John Grimaldija ni videl nihče več.

Ali ni čudna ta zgodba? O podrobnostih ni dvoma, da so resnične, čeprav so dokaj nevsakdanje; ali nekatera mesta v njej so na moč zagonetna, je-li? Zakaj se John ni povrnil k Blowleyu, nego je tekel k Baileyu, ker je sam potkal in takoj nato izginil? In tista "minuta" — da se je povsod pojavil natančno eno minuto pred Joejem?

Nihče ni znal razložiti te tajne, ostala bo za vedno nerazrešena in nepojmljiva.

PASJA ZVESTOBA

Te dni je pes nekega trgovca iz okolice Napulja prožil dokaz izredne pasje zvestobe, ki je v resnici segala preko groba. Pred kakimi 14 dnevi je trgovec umrl. Pes, ki je ležal stalno ob postelji svojega gospodarja, se tudi po njegovi smrti ni ganil od njega, četudi so ga odganjali. Ves čas, dokler je ležal mrtvec na mrtvaškem odru, se ni niti premaknil iz sope, niti pokusil hrane, ki so mu jo ponujali. Ko je prišel čas pogreba in je sprevod krenil na pokopališče, je šel pes tesno ob mrtvaškem vozu. Med cerkvenimi obredi je legel poleg krste, ki so jo postavili na tla. Ko so začeli krsto spuščati v jamo, je pes nekoliko začudeno gledal, zarenčal, nato pa se je tik ob robu jame zleknil in strmel nepremično v jamo, kot da bi čakal, kdaj se zopet dvigne iz nje njegov gospodar. Grobarji so imeli s psom mnogo sitnosti, predno so mogli jama zagrebati, ker se ni dal ne zlepa ne zgrda odstraniti. Šele po dolgem prigovarjanju se jim je posrečilo spraviti ga toliko v stran, da so jama zagrebali. Tako nato pa se je pes vlegel na novozasuti grob in se osem dni ni ganil iz kokopališča in groba. Grobarji se je pes zasmilil in mu je prinesel hrane in vode. Toda pes se ni ničesar dotaknil. Dan za dnem je bolj pešal in se nazadnje ni mogel niti več dvigniti. Žalostno je strmel predse, prsluškoval na zemljo in tu in tam turobno zalajal. Ko so ljudje videli, da bo pes od žalosti poginil gladu, so naprosili nekega loveca, da je napravil s strelom konec njegovemu trpljenju.

Powell ga pomiri:

— Videl sem ga, ni še minuta od tega; čakal vas je na odru. Toda, oprostite mi, mene že pričakujejo, vam se pa tudi mudi; kakor vidim.

Grimaldi se žurno odpravi v igralski fayer, kjer bi se mu moral nahajati brat. Johna Grimaldija ni bilo tam.

— Koga iščete, Joe? ga vpraša Bannister, tudi igralec.

— Svojega brata; ostavil sem ga tod pred par hipi.

— Pravkar sem že z njim govoril, pravi Bannister. Ko sva se poslovila, je odšel tod (in pokaže na vrata, ki vodijo na oder). Najbrž je odšel iz gledališča.

Grimaldi plane skozi vrata in hajki nad vratarja. Ta je v resnici videl njegovega brata; odšel je bil, je dejal, komaj pred minuto. Grimaldi steče na cesto in jo pregleda v vseh smereh. O bratu ne duha ne sluha. Stvar je jela postajati zagonetna. Pomislil je, da je John nemara odšel h kakemu staremu prijatelju, znanosti k Bowleyu, ki stanuje dva koraka od Drury Lane. Podel se je k njemu in ga je vprašal, če je bil John pri njem.

Bowley je potrdil njegovo vprašanje. Dejal je, da še nikdar v svojem življenju ni bil toli presenečen kakor ko je zagledal Johna po tolikih letih.

— Ali je pri v-

Ob priliki 12-letnice vojne napovedi so priredili komunisti v Berlinu manifestacije, pri katerih je prišlo do spopadov s policijo. Dva komunisti sta bila smrtno, 6 policistov in 30 manifestantov pa težje ali lažje ranjenih.

Kretanje parnikov - Shipping News

24. avgusta: Aquitania, Cherbourg; Resolute, Cherbourg, Hamburg.
25. avgusta: Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.
26. avgusta: Cleveland, Cherbourg, Hamburg.
28. avgusta: Majestic, Cherbourg.
31. avgusta: Pres. Wilson, Trst.
1. septembra: Berengaria, Cherbourg; George Washington, Cherbourg, Bremen; Derfflinger, Bremen.
2. septembra: Hamburg, Cherbourg, Hamburg; Andania, Hamburg.
3. septembra: Columbus, Cherbourg, Bremen.
4. septembra: France, Havre; Homerio, Cherbourg, Bremen.
7. septembra: Reliance, Cherbourg, Hamburg.
8. septembra: Mauretania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.
9. septembra: Stuttgart, Cherbourg, Bremen; Re-

public, Cherbourg, Bremen; Westphalia, Cherbourg, Hamburg.
11. septembra: PARIS, III. SKUPNI IZLET: — Olympic, Cherbourg; Leviathan, Cherbourg; Sierra Ventana, Bremen.
15. septembra: Aquitania, Cherbourg.
18. septembra: Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg.
18. septembra: Majestic, Cherbourg; Berlin, Cherbourg, Bremen.
21. septembra: Resolute, Cherbourg, Hamburg.
22. septembra: Berengaria, Cherbourg; Arabia, Hamburg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.
23. septembra: Thuringia, Cherbourg, Hamburg.
26. septembra: France, Havre.
28. septembra: Muenchen, Bremen.
29. septembra: Mauretania, Cherbourg; Geo. Washington, Cherbourg, Bremen.
30. septembra: Martha Washington, Trst; Columbus, Cherbourg, Bremen.

French Line

SAMO ŠEST DNI PREKO
Z OGROMNIMI PARNIKI NA OLJE

FRANCE 4. SEPTEMBRA - 25. SEPT.

PARIS 11. sept. — 2. oktobra.
HAVRE — PARIŠKO PRISTANIŠČE

Kabine tretjega razreda s umivalniki in takođe vođe za 2.
4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in plača.

19 STATE STREET NEW YORK

ALI LOKALNI AGENTJE

UBOGI MILIJONAR

Znana je že smrt sina dunajskega milijonarja Dreherja, a tudi smrt sina dunajskega multimilijonarja Reitzesa je nad vse tragična. V spominu nam je še, da je njegov oče, baron Reitzes tik po prevratu, ko je celokupni Dunaj gladoval, kupil na dražbi starinsko pisalno mizo, za katero je pisal Napoleon, ko je bil na Dunaju. Listi so poročali, da je dal baron za to mizo okoli sedem milijonov in so zračnili, koliko tisoč dunajskih otrok bi se lahko za te milijone več mesecev izdatno hranilo.

Istočasno je poročala "Arbeiter Zeitung", da je baron Reitzes opustil privatnega učitelja — njegov sin ni hodil v javne šole, temveč so ga profesorji vzgajali na milijonarjevem domu — ker učitelj ni mogel ponudevati za sramotno nizko plačo. Umazance mu je v pisnu, s katerim mu je odpovedal službo, priložil še staro pero, z opombo: — Vašo zadnjo plačo sem vam po pošti poslal, in tu vam prilagam pero, ki je po izpovedi mojega sina baje vaša last. Z odličnim spoštovanjem.

Baronov 17letni sin se je te dni ustrelil na Vrbskem jezeru. Napoleonova pisalna miza pa kraši salon bogatega žida.

Ubogi bogataš!

Težave španskega diktatorja postajajo vedno večje in vedno jasnejše postaja, da izgublja Primo de Rivera zaupanje vojske.

Sedaj so bili znova disciplinirani trije generali, in sicer šef artilerije Balerin, general Mahon, dalje general Cabanilar in general Correo. Vsi ti generali so javno pokazali svoje nasprotstvo z diktatorjem in zato so bili disciplinirani. Primo de Rivera se vedno bolj naslanja na španske fašiste in policijo, ker tudi sam že čuti, da ga vojska zapušča.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je pounčen o potnih listih, prtljaji in drugih stvareh. Vred naše dolgoletne izkušnje vam mi zamoremo dati najboljša pojasnila in priporočila, najboljše pojasnila in priporočila, nite.

Tudi nedržavljanji zamorejo potovati v stari kraj, toda preskrbeti si morajo dovoljenje ali permit iz Washingtona, bodisi za eno leto ali 6 mesecev in se mora delati prošnjo vsaj en mesec pred odpotovanjem in to naravnost v Washington, D. C. na generalnega naselinskega komisarja.

Glasoni odredbe, ki je stopila v veljavo 31. julija, 1926 se nikomur več ne pošlje permit po pošti, ampak ga mora iti iskati vsak posilec osebno, bodisi v najbližnji naselinski urad ali pa ga dobi v New Yorku pred odpotovanjem, kakor kedo v prošnji zaprosi. Kdor potuje ven brez dovoljenja, potuje na svojo lastno odgovornost.

Kako dobiti svoje iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike ali svoje iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščeni v tem letu 670 priseljencev, toda polovica te kvote je določena za ameriške državljane, ki žele dobiti sum starše in otroke od 18. do 21. leta in pa za poljeanske delavce.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sum žene in otroke od 18. leta brez da bi bili šteti v kvoto, potrebno pa je delati prošnjo v Washington.

Predno podvzamete kakl korak, pišite nam.

FRANK SAKSER
STATE BANK
63 CORTLAND ST., NEW YORK

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".